

Powołanie Rady Pienińskiego Parku Narodowego I kadencji 1955–1959 oraz jej pierwsza sesja w dniu 15 września 1955 r.

The formation of the Pieniny National Park Council for the first term of Office
in 1955–1959 and its first session on 15 September 1955

KRZYSZTOF KARWOWSKI

*Pieniński Park Narodowy, ul. Jagiellońska 107b, 34-450 Krościenko n.D.
e-mail: kkarwowski@interia.pl*

Abstract. The article presents the early history of the Pieniny National Park Council – an advisory body to the Director on the Park management. The paper discusses legal situation, rules, scope and members of the Council. The author also describes the first session of the Council, which was the opportunity to discuss the problems that the Park faced during the first year of its activity.

Key words: history, nature protection, national park

WSTĘP

Artykuł przedstawia początek działalności Rady Pienińskiego Parku Narodowego (PPN) i ma na celu zachowanie dla przyszłości relację z jej pierwszym posiedzeniu, które odbyło się w 1955 r. Protokół z sesji, z którego w głównej mierze czerpano informacje do niniejszego artykułu, nie tylko odzwierciedlał pracę Rady, ale także działalność całego Parku ze względu na dołączane sprawozdania dyrektora oraz poruszane na forum Rady problemy. Praca przedwojennego odpowiednika Rady, czyli Komisji Parku, była powszechnie znana dzięki ukazywaniu się drukiem protokołów z sesji. Po wojnie zaniechano tego dobrego zwyczaju, więc dokumentacja ze spotkań tkwi nieznaną w archiwum Parku a starsza jej część powinna znajdować się także w archiwum ministerialnym i Państwowej Rady Ochrony Przyrody.

Artykuł zawiera również krótką historię Rady, jej umocowanie prawne, zakres działania oraz relację z pierwszym posiedzeniu.

HISTORIA I UMOCOWANIE PRAWNE RADY PPN

Przedwojennym odpowiednikiem Rady Pienińskiego Parku Narodowego z 1955 r. była Komisja Parku Narodowego w Pieninach, który powstał w 1932 r.¹ Wpływ Komisji na działalność Parku był znaczny, ponieważ kierownik Parku zdawał przed nią sprawozdanie ze swojej działalności. Duże uprawnienia Komisji są zaskakujące, tym bardziej, że Komisja nie powstała na bazie żadnego aktu prawnego², tylko w oparciu o „Regulamin

¹ *Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa z dnia 21 maja 1932 r. o utworzeniu Parku Narodowego w Pieninach* (M.P. nr 123 z dn. 1 czerwca 1932 r., poz. 156).

² Brak odpowiednich zapisów w cytowanym powyżej

Komisji Parku Narodowego w Pieninach”, zatwierdzony przez Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych³. Szczegółowe protokoły z posiedzeń Komisji ukazywały się od 1933 r. w kolejnych tomach „Ochrony Przyrody” i stanowią obecnie podstawową wiedzę o działalności Komisji i dyrekcji Parku przed drugą wojną światową.

Po wojnie nowa „Ustawa o ochronie przyrody” z 1949 r. także nie zawierała przepisów określających powołanie rad parków narodowych. Była tylko zapowiedź „ustanowienia podległej Ministrowi Leśnictwa władzy, powołanej do sprawowania zarządu parku narodowego, oraz określenie jej zakresu działania”⁴. Prawdopodobnie na tej podstawie rozporządzenie o utworzeniu Pienińskiego Parku Narodowego z 1954 r. zawierało stwierdzenie o dyrektorze, jako sprawującym zarząd nad Parkiem oraz o Radzie Parku, jako organie doradczym dyrektora Parku w zakresie zarządzania⁵. W tymże rozporządzeniu określono również, że Radę powołuje Minister Leśnictwa, w jej skład wchodzi przedstawiciele nauki, zainteresowanych instytucji oraz terenowych organów władzy państwowej i że Minister ma określić zakres działania, skład i organizację Rady Parku⁶.

Rady zaczęły funkcjonować w oparciu o akt najwyższej rangi, czyli ustawę, dopiero od 16 października 1991 r., kiedy uchwalono drugą po wojnie ustawę o ochronie przyrody. Wówczas rady otrzymały przymiotnik „naukowe”⁷. Z krótką

przerwą bez tego przymiotnika Rady Naukowe funkcjonują pod tą nazwą do tej pory.

POWOŁANIE I REGULAMIN RADY PPN

Radę Pienińskiego Parku Narodowego powołał Minister Leśnictwa zarządzeniem nr 246 z dnia 21 lipca 1955 r.⁸. Rada była organem doradczym dyrektora w zakresie zarządzania Parkiem, w której skład wchodził przedstawiciele nauki i zainteresowanych instytucji oraz przedstawiciele terenowych organów władzy państwowej⁹.

Do zakresu działania Rady należało¹⁰:

- 1) inicjowanie prac naukowo-badawczych,
- 2) opiniowanie planów pracy oraz preliminarzy wydatków i dochodów,
- 3) wydawanie opinii w sprawach dotyczących działalności naukowej i gospodarczej Parku, prowadzenia muzeum przyrodniczego oraz sposobów wykorzystania terenów Parku, w szczególności dla celów turystycznych,
- 4) wydawanie opinii w przypadkach określonych w rozporządzeniu o utworzeniu Parku,
- 5) stawianie wniosków w sprawach Parku z własnej inicjatywy,
- 6) wydawanie opinii w innych sprawach, dotyczących działalności Parku, stosownie do zlecenia Ministra Leśnictwa (ML), Komisji Państwowej Rady Ochrony Przyrody (PROP) lub Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej (WRN), albo na wniosek dyrektora Parku.

W skład Rady mieli wchodzić¹¹:

- 1) czterech przedstawicieli powołani przez ML, w tym trzech na wniosek PROP i jeden na wniosek Instytutu Badawczego Leśnictwa (IBL),

Rozporządzeniu o utworzeniu Parku Narodowego w Pieninach oraz w Ustawie z dnia 10 marca 1934 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 1934 nr 31 z dn. 13 kwietnia 1934 r., poz. 274).

³ Załącznik 1 do *Protokołu z posiedzenia Komisji Parku Narodowego w Pieninach w dniach 3-go i 4-go października 1933 r. w Krościenku nad Dunajcem*, „Ochrona Przyrody” 1933, 13: 159.

⁴ Art. 14, ust. 2 pkt 5 *Ustawy o ochronie przyrody*, Dz.U. nr 25 z dn. 7 kwietnia 1949 r. poz. 180.

⁵ Na podstawie §16 ust. 1 i §17 ust. 1 *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 1954 r. w sprawie utworzenia Pienińskiego Parku Narodowego* (Dz. U. nr 4 z dn. 4.02.1955 r., poz. 24).

⁶ Tamże, §17.

⁷ Art. 11 pkt 3 i art. 16, ust. 4 *Ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody*, Dz.U. nr 114 z dn. 12 grudnia 1991 r. poz. 492.

⁸ *Zarządzenie nr 246 Ministra Leśnictwa z dnia 21 lipca 1955 roku w sprawie powołania Rady Pienińskiego Parku Narodowego*, msk. 1 s., zał. 2 s., [Archiwum PPN].

⁹ Na podstawie §17 *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 1954 r. w sprawie utworzenia Pienińskiego Parku Narodowego* (Dz. U. nr 4 poz. 24 z dnia 4.02.1955 r.).

¹⁰ Na podstawie §1 *Regulaminu Rady Pienińskiego Parku Narodowego* (załącznik do *Zarządzenia nr 246 Ministra Leśnictwa z dnia 21 lipca 1955 r.* [Archiwum PPN].

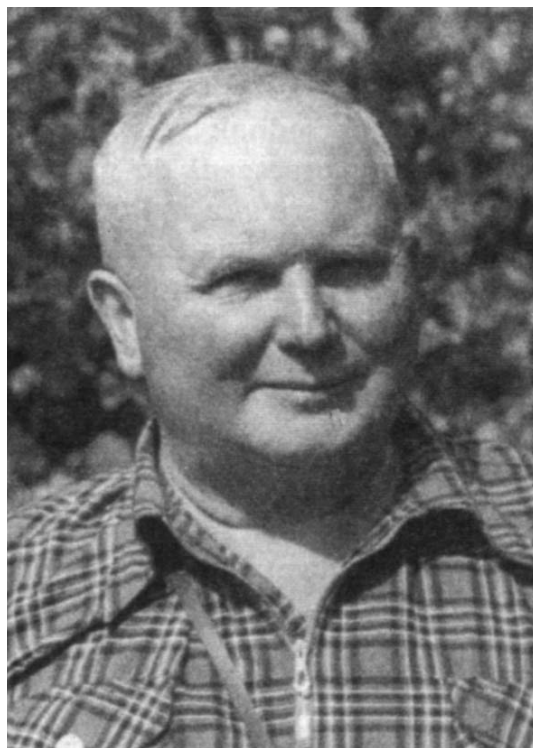
¹¹ Na podstawie §2 *Regulaminu Rady*; pisownia oryginalna.

- 2) przedstawiciel Zakładu Ochrony Przyrody PAN w Krakowie,
- 3) dwóch przedstawicieli Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Nowym Targu,
- 4) przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego (PTTK),
- 5) Wojewódzki konserwator przyrody,
- 6) dyrektor Parku¹².

Przewodniczącego i jego zastępcę powoływał minister.

Przewodniczącym pierwszego składu Rady został mgr inż. Stanisław Smólski, który jeszcze przed II wojną światową był ostatnim z trzech kierowników Parku Narodowego w Pieninach¹³ (Fot. 1). Po wojnie pełnił urząd wojewódzkiego konserwatora przyrody w Krakowie (1953–1962), stąd jego obecność w składzie Rady. Zastępcą przewodniczącego został prof. Roman Wojtusiak – etolog zwierząt, entomolog i oceanograf z Uniwersytetu Jagiellońskiego, znany przed wojną konstruktor hełmu nurkowego, dzięki któremu stał się pionierem polskiej fotografii podwodnej. Kolejni trzej członkowie Rady także reprezentowali naukę. Postacią najbardziej kojarzoną z Pieninami jest prof. Walery Goetel – geolog, działacz Państwowej Rady Ochrony Przyrody, który współtworzył Park Narodowy w Pieninach i przewodził Komisji Parku – przedwojennego pierwowzoru Rady PPN. Prof. Gerard Ciołek był architektem, historykiem sztuki ogrodowej i planistą ogrodów, kierował Katedrą Planowania Przestrzennego na Politechnice Krakowskiej. Doc. Jan Kornaś był wybitnym badaczem flory polskiej, późniejszym profesorem i dyrektorem Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Pozostali członkowie, jak nakazywał regulamin Rady, byli przedstawicielami różnych instytucji i organizacji: mgr inż. Ludwik Kulig

Fot. 1. Mgr inż. Stanisław Smólski – pierwszy Przewodniczący Rady Pienińskiego Parku Narodowego (1955–1990), (ze zbiorów Pienińskiego PN)

Phot. 1. M. Eng. Stanisław Smólski – the first Chairman of the Pieniny National Park Council (1955–1990), (from the collections of the Pieniny NP)

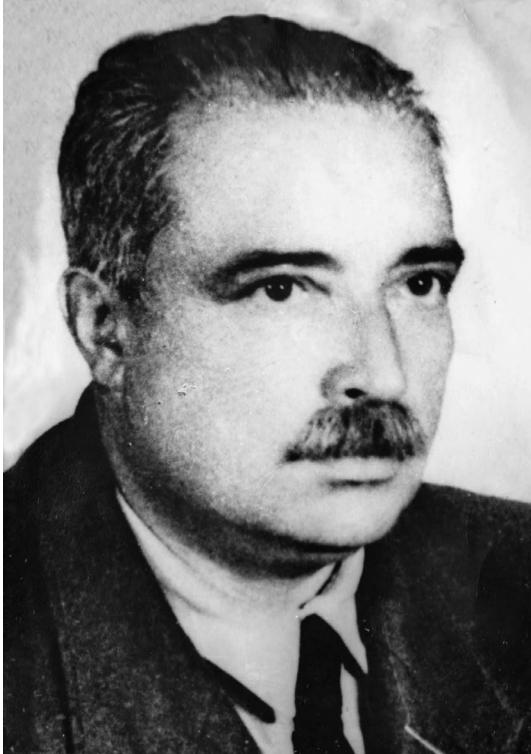
był prawdopodobnie przedstawicielem IBL, Józef Noworolnik i Wojciech Pałka byli przedstawicielami Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Nowym Targu, mgr Władysław Krygowski przedstawicielem PTTK oraz mgr inż. Janusz Zaremba – pierwszym po wojnie dyrektorem Parku (Fot. 2).

Regulamin określał długość kadencji na trzy lata¹⁴, lecz poszczególni członkowie mogli być odwołani przez ministra przed upływem tego okresu. Rada miała pracować bardzo intensywnie, bo przynajmniej raz na kwartał, a gdy byłaby taka potrzeba – to nawet częściej. Posiedzenia mógł zwoływać przewodniczący, także na wniosek ministra, Prezydium WRN, dyrektora Parku

¹² Powołanie dyrektora Parku w skład Rady wydaje się dziwne, ponieważ według ustawy Rada miała być organem doradczym tegoż dyrektora.

¹³ Kierownikami Parku Narodowego w Pieninach byli: inż. Tadeusz Owczarzak (1932–1935), inż. Józef Türkott (1935–1936) oraz inż. Stanisław Smólski (1936–1939). Obowiązki leśniczego a następnie kierownika leśnictwa, obejmującego teren przedwojennego Parku, w latach 1944–1953 pełnił jego przedwojenny sekretarz inż. Włodzimierz Walczenko.

¹⁴ Rada funkcjonowała 4 lata i 3 miesiące (od 21 lipca 1955 r. do 23 października 1959 r.).

Fot. 2. Mgr inż. Janusz Zaremba – pierwszy powojenny dyrektor Pienińskiego Parku Narodowego (1955–1962), (ze zbiorów Pienińskiego PN)

Phot. 2. M. Eng. Janusz Zaremba – the first post-war Director of the Pieniny National Park (1955–1962), (from the collections of the Pieniny NP)

oraz przynajmniej połowy członków Rady. Na zaproszenie przewodniczącego mogli brać udział z głosem doradczym: przedstawiciele Ministerstwa Leśnictwa, PROP, instytucji naukowych, zainteresowanych władz terenowych, organizacji społecznych, politycznych i zawodowych oraz pracownicy Parku. Ciekawostką jest, że podczas głosowania nad uchwałami, w razie równości głosów, rozstrzygającym był głos przewodniczącego. Uchwały zapadały zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej połowy jej członków, w tym przewodniczącego lub zastępcy. Protokoły z posiedzeń, oprócz przechowywania w dyrekcji Parku, powinny być przesyłane do PROP i Zarządu Ochrony Przyrody w Ministerstwie Leśnictwa w ciągu dwóch tygodni. W okresie działalności Rady w latach 1955–1959 zorganizowano 12 sesji.

PIERWSZA SESJA RADY PPN W DNIU 15.09.1955 R.

Posiedzenie odbyło się w Krościenku, najprawdopodobniej w przedwojennej siedzibie Parku Narodowego w Pieninach przy ul. Jagiellońskiej 107¹⁵ (Fot. 3). Wszystko, co wiadomo o tym posiedzeniu, pochodzi z jednego dokumentu, jakim jest protokół sporządzony przez pracownika PPN Barbarę Żukowską, podpisanego przez dyrektora mgr inż. Janusza Zarembę¹⁶.

Na sesję zaproszonych było w sumie 48 osób, lecz uczestniczyły w niej 24 osoby, w tym 7 (spośród 10) członków Rady, 15 zaproszonych gości i 2 pracowników Parku (Zał. 1)¹⁷. Spośród członków Rady swoją nieobecność usprawiedliwili: prof. R. Wojtusiak i prof. W. Goetel z powodu choroby, a doc. J. Kornaś z powodu wyjazdu do Związku Radzieckiego. Spośród gości nie przybyli na sesję m.in.: słynny botanik, współtwórca Parku prof. Władysław Szafer, Wojewódzki Konserwator Zabytków w Krakowie dr Hanna Pieńkowska i geolog dr Krzysztof Birkenmajer. Na sesji nie pojawili się reprezentanci zaproszonych instytucji: Ministerstwa Leśnictwa, Zarządu Ochrony Przyrody, PPTK w Krakowie, Rejonu Lasów Państwowych w Zakopanem, Komitetu Powiatowego PZPR w Nowym Targu i POP PZPR w Krościenku¹⁸.

Sesję Rady otworzył jej przewodniczący inż. Stanisław Smólski. Ze względu na wartość historyczną inauguracyjnego przemówienia, przytoczono w całości jego pełne brzmienie¹⁹.

¹⁵ Nieruchomość zakupiona na potrzeby Parku Narodowego w Pieninach od przedstawiciela oddziału Philipsa we Lwowie dr Ratziga.

¹⁶ *Protokół z I sesji Rady Pienińskiego Parku Narodowego, odbytej w dniu 15. września 1955 r. w Krościenku nad Dunajcem*, m-pis, 12 s., Krościenko n.D. 1955 [Archiwum PPN].

¹⁷ Na podstawie listy obecności – zał. nr. 1 *Protokołu z I sesji Rady Pienińskiego Parku Narodowego...* [Archiwum PPN].

¹⁸ PZPR – Polska Zjednoczona Partia Robotnicza sprawowała w tym czasie dyktatorską władzę nadrzędną, POP – Podstawowa Organizacja Partyjna.

¹⁹ Prawdopodobnie jego treść została wpisana *in extenso* do *Protokołu z I sesji Rady Pienińskiego Parku Narodowego...* Pisownia oryginalnie zachowana.

Fot. 3. Budynek dyrekcji Pienińskiego Parku Narodowego przy ul. Jagiellońskiej w Krościenku n.D. lata 50–60. XX w., (ze zbiorów Pienińskiego Parku Narodowego)

Phot. 3. Headquarters of the Pieniny National Park at Jagiellońska Street in Krościenko n.D. 50s–60s of 20th century, (from the collections of the Pieniny NP)

PRZEMÓWIENIE S. SMÓLSKIEGO²⁰

Obywatelki i Obywatele! Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30-go października o utworzeniu Pienińskiego Parku Narodowego zamknęło długi, bo bez mała pół wieku trwający okres żmudnych prac, usilnych starań i walk o utworzenie Pienińskiego Parku Narodowego. Prace te starania i walki prowadzone w Polsce przedwojennej, w ówczesnych warunkach ustrojowych, mogły doprowadzić tylko do połowicznego załatwienia sprawy, a mianowicie do utworzenia w r. 1932 w ramach lasów państwowych jednostki administracyjnej szczególnej p.n. „Park Narodowy w Pieninach”. Dopiero w Polsce Ludowej, kiedy zrozumienie wielkich zadań ochrony przyrody

znaleść [sic!] mogło pełny wyraz, mogliśmy osiągnąć zrealizowanie naszych dążeń tj. uzyskanie podstaw prawnych dla Pienińskiego Parku Narodowego w postaci Rozporządzenia Rady Ministrów, wydanego na podstawie nowej, postępowej ustawy o ochronie przyrody. Żywimy wskutek tego głęboką wdzięczność dla władz naczelnych Polski Ludowej, a zwłaszcza dla Ministra Leśnictwa ob. Dąb-Kociola, sprawującego naczelną władzę ochrony przyrody w Polsce, za ten doniosły akt zamykający ostatecznie pierwszy i najważniejszy okres w dziejach Pienińskiego Parku Narodowego.

Jednocześnie jest naszym obowiązkiem podkreślenie ogromnych zasług ludzi, którzy z takim samozaparciem i poświęceniem walczyli przez pół wieku o zabezpieczenie dla narodu polskiego wspaniałej przyrody Pienin. Myślę tu przede

²⁰ Zachowana oryginalna pisownia.

wszystkim o prof. dr. Władysławie Szaferze, który w czasach, kiedy idea ochrony przyrody była dla olbrzymiej większości społeczeństwa pustym dźwiękiem i „głosem wołającym na puszczy”, pierwszy rzucił myśl utworzenia w Pieninach parku narodowego i myśl te konsekwentnie wcielał w życie, aż do zwycięskiego końca. Myślę tu równocześnie o prof. Walery Goetlu, który jako delegat Państwowej Rady Ochrony Przyrody dla spraw górskich parków narodowych, położył szczególnie wielkie zasługi nad utworzeniem Pienińskiego Parku Narodowego. Prof. Goetel nie szczędził nigdy trudu, jakże często zdawało się, że beznadziejnego i zawsze znajdował się w miejscu, gdzie jego pomoc w walce o park narodowy była potrzebna. Pragnąłbym również, by niezapomnianą została praca cichego i skromnego człowieka, dziś już nieżyjącego i całkowicie zapomnianego, który zwłaszcza w ostatnim okresie starań o park narodowy w Pieninach myśli wielkich hetmanów mrówczą pracą sztabową w realne przyoblekał kształty. Myślę tu o inż. Józefie Kostyrce, kierowniku Oddziału rezerwatów w Instytucie Badawczym Leśnictwa, gorącym miłośniku przyrody Pienin, któremu Pieniński Park Narodowy niezmiernie wiele zawdzięcza.

Wszystkim wymienionym przeze mnie, a również tym wielkim rzeszom bezimiennych, którzy słowem i czynem przyczynili się do zrealizowania wielkiego dzieła, jakim jest Park Narodowy, imieniem Rady Parku oraz w imieniu niezliczonych rzesz miłośników wspaniałej przyrody Pienin pozwalam sobie złożyć hold i serdecznie słowa podziękowań.

Mówiąc na wstępie, iż otwieram pierwsze posiedzenie Rady Pienińskiego Parku Narodowego, wyraziłem się niezupełnie ściśle. Z formalnego punktu widzenia jest ono pierwsze. Faktycznie jednak jest to jej pierwsze powojenne posiedzenie. W okresie przedwojennym bowiem pracowała tutaj pierwsza na świecie instytucja tego rodzaju p.n. „Komisja Parku Narodowego w Pieninach”. Powołana do życia w 1937 r. podjęła ona – cytuję tu wyciąg z przemówienia jej przewodniczącego – „trud organizowania inicjatyw społecznej w zakresie wyszukiwania dróg do jak najpełniejszego wykorzystania walorów naukowych, estetycznych i turystycznych Parku

Narodowego w Pieninach”. W skład tej Komisji wchodziłi najwybitniejsi przedstawiciele polskiej nauki jak prof. dr. Władysław Szafer, prof. dr. Jerzy Smoleński, prof. dr. Walery Goetel i prof. dr. Michał Siedlecki, przedstawiciele Ministerstwa Oświaty, P.T.T. i miejscowego społeczeństwa. Komisja odbyła szereg posiedzeń, przy czym na podkreślenie zasługuje wspólne posiedzenie komisji polskiego i słowackiego Parku narodowego w Pieninach, które odbyło się w duchu szczerzej przyjaźni i współpracy w dniu 8 i 9 stycznia 1934 r. w Krakowie.

Z wymienionych przeze mnie stałych członków Komisji – prof. dr. Jerzy Smoleński i prof. dr. Michał Siedlecki oraz inż. Józef Kostyrko nie należą już do świata żyjących. Proszę zebranych, aby minutą milczenia uczcili pamięć zasłużonych bojowników o ochronę przyrody Pienin.

Prace Komisji Parku Narodowego, która wciągała na salę obrad organizacje społeczne i przedstawiciele miejscowego społeczeństwa, stały się jakby „sejmem” Parku Narodowego i odegrały ogromne znaczenie dla rozwoju prac naukowych, turystyki i ochrony przyrody Pienin.

Mam nadzieję, iż prace obecnej Rady Pienińskiego Parku Narodowego, które rozpoczynają się w warunkach ustroju socjalistycznego, a więc nierównie bardziej korzystnych dla ochrony przyrody, przyczynią się do jeszcze większego zabezpieczenia i wykorzystania skarbów przyrody Pienin dla dobra nauki polskiej i polskich mas pracujących.

W tej myśli ogłaszam pierwsze posiedzenie Rady Pienińskiego parku Narodowego za otwarte.

SPRAWOZDANIE DYREKTORA PARKU

Mgr inż. Janusz Zaremba przedstawił działalność PPN za okres od 1 maja do 15 października 1955 r.²¹. Nie omieszczał wspomnieć o 1921 roku, kiedy to ówczesna Państwowa Komisja Ochrony Przyrody, pod przewodnictwem prof. W. Szafera, postawiła wniosek o utworzenie w Pieninach parku narodowego. Przypomniał rok 1930, gdy

²¹ Załącznik nr 2 do Protokołu z I sesji Rady Pienińskiego Parku Narodowego... [Archiwum PPN].

wykupiono 736 ha gruntów i dzień 31 sierpnia tegoż roku, w którym Polskie Towarzystwo Tatrzańskie zorganizowało uroczystość proklamowania Parku Narodowego w Pieninach. W dniu 22 maja 1932 r. w Monitorze Polskim ukazało się Rozporządzenie Ministra Rolnictwa, na mocy którego utworzono park narodowy, jako szczególną jednostkę organizacyjną w ramach administracji Lasów Państwowych. Historię tworzenia Parku zakończył na dniu 21 kwietnia 1955 r., kiedy podpisano protokół zdawczo-odbiorczy, w którym Zarząd Ochrony Przyrody przejął od administracji LP tereny Parku, prawnie funkcjonującego już od 1 stycznia tegoż roku.

W dniu sprawozdania, czyli 15 października 1955 r., Park posiadał powierzchnię około 2231 ha (według rozporządzenia), z czego na własność Skarbu Państwa przypadało 1276 ha, nie uwzględniając obszaru około 161 ha, który został wyłączony pod budowę przyszłej zapory na Dunajcu oraz terenów oddanych pod zarząd Parku ze względów administracyjnych. Dyrektor ocenił, że granice są w terenie przeważnie nieoznaczone, przedwojenne materiały geodezyjne w większości zaginęły, więc trzeba wykonać nowe pomiary. Teren Parku podzielono na dwa leśnictwa: Pieniny i Czorsztyn. Personel składał się z dziewięciu pracowników etatowych: dyrektora, st. księgowego, kustosza, dwóch leśniczych i czterech strażników oraz czterech nietatowych pracowników: pracownika administracyjnego, sprzątaczkę i dwóch sezonowych strażników przeciwpożarowych w sezonie letnim. Znamionym jest, że już wtedy uposażenie pracowników Parku było niższe niż pracowników LP (brak premii i deputatów rolnych). Park posiadał tylko jeden budynek administracyjny (wspomniana wcześniej willa przy ul. Jagiellońskiej), w którym mieściło się biuro, muzeum z pracownią i mieszkanie dyrektora oraz mocno podniszczony budynek w Sromowcach Wyżnych Kątach.

Dyrektor J. Zaremba podniósł kwestię podziału kompetencji dotyczących zarządzania i wykonywania planów na obszarze parku narodowego. Instrukcja leśna przewidywała bowiem, że prowadzenie i finansowanie leśnych prac gospodarczych pozostawiono w gestii Rejonu LP w Zakopanem, co stwarzało określone trudności,

choćby w podejściu do zabiegów. W związku z tym dyrektor prosił Radę PPN o przychylnie zaopiniowanie wniosku o wyłączenie spod kompetencji Rejonu spraw gospodarczych Parku. Informował też, że poważaną przeszkodą w zarządzaniu Parkiem jest brak środka lokomocji, a korzystanie ze środków masowej komunikacji było co najmniej problematyczne. Dyrektor zwrócił uwagę na niezajomość nowego rozporządzenia o utworzeniu Parku, nawet przez miejscowe władze.

Następnie dyrektor wymienił kilka tematów badawczych, prowadzonych w Pieninach: prof. Sławiński prowadził badania nad zawartością witamin w kwiatach pienińskich łąk, dr Bazyluk z PAN w Warszawie kontynuował badania nad prostoskrzydłymi, mgr Maria Drzał z Zakładu Ochrony Przyrody PAN w Krakowie nad morfologią Pienin, Janusz Nowak, skierowany przez Instytut Botaniczny UJ w Krakowie, zbierał pienińskie porosty a kustosz PPN Roman Żukowski, w porozumieniu z Oddziałem Instytutu Zoologii PAN w Krakowie, prowadził badania nad fauną motyli. Prace badawcze mogły odbywać się tylko z ramienia państwowych instytucji naukowych, a do złożenia odpowiedniego wniosku przez zainteresowane osoby potrzebna była opinia Rady Parku. Osoby występujące indywidualnie musiały uzyskać akceptację Oddziału Instytutu Zoologicznego PAN (Polskiej Akademii Nauk) w Krakowie i Zarządu Ochrony Przyrody. Pomoc Parku dla naukowców polegała wtedy na wynajmowaniu dwóch pokoi gościnnych z siedmioma miejscami do spania, udostępnianiu bardzo skromnej biblioteki naukowej i przydzielaniu przewodnika z własnego personelu. W Parku nie było stacji meteorologicznej, więc dyrekcja zwróciła się z prośbą o założenie dwóch stacji wyższego rzędu: przy dyrekcji Parku i przy strażnicy WOP (Wojsk Ochrony Pogranicza) w Sromowcach Niżnych.

W 16-stronicowym sprawozdaniu dyrektora PPN aż 4 strony poświęcono muzeum, a także jego historii. W latach 1953–1954 dokonano reaktywacji muzeum, przeprowadzając zabiegi konserwatorskie, udostępniając publiczności zbiory i urządzając „prymitywną” pracownię konserwatorską. Dyrektor ubolewał jednak, że okazy entomofauny były niefachowo zbierane. Zatrudnienie

w Parku na stanowisku kustosa Romana Żukowskiego – specjalisty entomologa – spowodowało pozytywne zmiany w ekspozycjach, zbiorach i bibliotece naukowej. Stan zbiorów przedstawiał się następująco: geologia – 251 okazów, botanika – 1285, zoologia – 1400, księgozbiór – 605 woluminów. Frekwencja zwiedzających muzeum stale wzrastała: w 1952 r. – 900 osób, 1953 r. – 1500, 1954 r. – 2100, 1955 r. (do 15.09) – 3300 osób. Dyrektor za główny czynnik hamujący rozwój muzeum uważał brak odpowiedniego pomieszczenia (wtedy były tylko trzy sale w budynku dyrekcji, z opcją udostępnienia pokoju gościnnego jako czwartej sali).

Dyrektor Parku już wówczas zdawał sobie sprawę, że ruch turystyczny na szeroką skalę może być niebezpieczny dla ochrony przyrody a za przyczynę tej obawy uznał małą świadomość społeczeństwa. Kilkakrotnie liczone wchodzących do Parku: w dni powszednie natężenie osiągało 500–800 osób, a w dni świąteczne 1000–1500 osób. Dyrektor szacował, że liczba zwiedzających Park rocznie wyniosła minimum 120 000 osób. Codziennie odnotowywano wypadki „chuligaństwa turystycznego”, a największym problemem było zaśmiecanie. W celu zwiększenia świadomości zwiedzających przeprowadzano spotkania z kierownictwem instytucji organizujących turystom pobyt. Z kredytu w kwocie 900 zł częściowo naprawiono ścieżki turystyczne, ale środków zabrakło na wykonanie tablic informacyjnych przy wejściach na szlaki.

Za największą atrakcję turystyczną dla zwiedzających Pieniński Park Narodowy dyrektor uznał „spływ łódkami” Przełomem Dunajca. Dyrekcja nie potrafiła jednak nawiązać dostatecznego kontaktu z Zarządem Stowarzyszenia Flisaków Pienińskich na Rzece Dunajcu, pomimo specjalnego zapisu w rozporządzeniu o nakazie uzgadniania z dyrektorem Parku spraw związanych z turystyką. Umowa Stowarzyszenia z PPiT Orbis²² stała w sprzeczności z §14 ust. 3 w/w rozporządzenia, mówiącym o konieczności uzgadniania z dyrekcją Parku wszelkich spraw związanych z obsługą

ruchu turystycznego na obszarze Parku. Poza tym flisacy nie stosowali się do własnego regulaminu nakazującego noszenie stroju regionalnego. Do dnia 1 września 1955 r. przewieziono przez Przełom Dunajca 22 000 osób, czyli o 15 000 mniej niż przed rokiem, co przypisano niesprzyjającym warunkom atmosferycznym. Kiosk na przystani w Czorszynie na Kapuśnicy był niewystarczający, ponieważ nie posiadał świetlicy i schroniska dla flisaków a bufet był źle zaopatrzony, na co żalili się tak flisacy jak i turyści. Dyrekcja Parku prosiła o poparcie Rady dla starań przeniesienia czasowej składnicy drewna z terenu przystani flisackiej na drugi brzeg Dunajca, aby nie kolidowała z dostępem turystów do czółen.

Dla codziennej pracy w Parku uciążliwym okazał się pas graniczny, zmuszający do ustawicznego telefonicznego meldowania się pracowników do strażnicy WOP. Stąd wniosek dyrekcji Parku do Zarządu Ochrony Przyrody o załatwienie u władz centralnych zezwolenia na poruszanie się w tym pasie bez każdorazowego meldowania się.

Na końcu sprawozdania dyrektor wymienił z nazwiska osoby biorące udział w „pracy społecznej” i „złożył samokrytykę” swojej pracy jako dyrektora Parku, co było na porządku dziennym w ówczesnej socjalistycznej Polsce. Uważał, że „(...) *za mało docenił współpracę z czynnikami, które by mogły w wielu przypadkach dopomóc w zwalczaniu trudności organizacyjnych, jak i też zadania odpowiedniego tempa w rozwoju Parku.*”

DYSKUSJA

Jako pierwszy głos w dyskusji zabrał dr Artur Werner. Wspominał, że wśród zasłużonych dla utworzenia PPN pominięto starania na tym polu nieżyjącego byłego kierownika Parku inż. Włodzimierza Walcenki i że w sprawozdaniu dyrektora Parku nie wspomniano o roli PTTK na terenie Pienin. Związanie się Orbisu z Polskim Stowarzyszeniem Flisaków nazwał „prawem kaduka”, ponieważ firma czerpie jednostronnie dochody. Miał nadzieję, że Park przyczyni się do uzdrowienia stosunków.

Ad vocem przedstawiciel Orbisu Jan Piegza zaprotestował przeciw pomawianiu jego firmy,

²² Przedsiębiorstwem Podróży i Turystyki Orbis, założone we Lwowie w 1920 r. pod nazwą Polskie Biuro Podróży Orbis.

która kieruje ruchem na spływie. Stwierdził, że firma dochody czerpie, lecz mianem „dzikiego” określił dawny ruch turystyczny, który teraz jest „uregulowany”. Z kolei przedstawiciel flisaków W. Waradzyn wyraził sprzeciw wobec określenia „dzika turystyka”, gdyż Stowarzyszenie Flisaków od 34 lat dobrze organizowało spływ Dunajcem bez biur turystycznych. Drugi przedstawiciel Orbisu H. Nowak dopatrywał się w sprawozdaniu dyrektora Parku nagonki na firmę, a przecież to ona ma „doskonale zorganizowaną pracę reklamową i dzięki niej ściągą turystów z całego kraju, co (...) wpływa również w pewnym stopniu na polepszenie dobrobytu miejscowej ludności”. Orbisu bronił Przewodniczący Gminnej Rady Narodowej w Czorsztynie Stanisław Bańka, wskazując na ustabilizowanie się cen za spływ.

W protokole odnotowano: „W tym momencie obrady zostały przerwane miłym incydentem zainicjowanym samorzutnie przez kierownictwo i harcerzy szkoły podstawowej w Krościenku, którzy z życzeniami owocnej pracy wręczyli Przewodniczącemu Rady PPN wiązanki kwiatów”.

Dyrektor J. Zaremba kontynuował dyskusję na temat Orbisu twierdząc, że nie miał zamiaru umniejszać jego zasług, ani też wtrącać się w sprawy finansowe. Kwestionował jednak stanowisko Orbisu w stosunku do kompetencji parków narodowych, jasno określonych ustawą, którą pracownicy Orbisu obowiązani znać. Wspomógł go inny pracownik Parku – Adam Kołodziejski, cytując uwagi turystów, że Orbis sprawia wrażenie „eksploatatora ruchu turystycznego” i nie zawsze wywiązującego się z obowiązków.

Wojciech Pałka z Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Nowym Targu poruszył inną sprawę, a mianowicie poparł dyrektora w kwestii oddzielenia się od Rejonu L.P., co będzie korzystne dla obu stron. Nawoływał do zorganizowania w Pieninach przewodnictwa, a wykorzystywanie do tego celu strażników uznał za niesłuszne. Władysław Krygowski z Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego wyraził zadowolenie, że turystyka i sprawy z nią związane zajęły tyle miejsca w dyskusji. Powiedział, że na tym terenie istnieją dwa nieustannie „zahaczające” się problemy – z jednej strony turystyka, z drugiej

ochrona przyrody. Wyraził się, że „...park przyrody pienińskiej ma służyć ludziom, ale jego przyroda musi być właśnie dla ludzi tych zachowana” a „organizacja turystyki musi pozostawać w pełnej harmonii z ochroną przyrody. Jesteśmy świadkami masowego, wyzwolonego ruchu turystycznego, ale niestety nie wszyscy turyści umieją uszanować przyrodę, trzeba dać im odpowiednich, rozumnych przewodników, którzy potrafią mówić z ludźmi o niej”. Józef Noworolnik – drugi przedstawiciel Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Nowym Targu stwierdził, że „zagadnienie Parku Narodowego i związanej z jego powstaniem ochrony przyrody, jest jeszcze zbyt nową rzeczą dla miejscowego społeczeństwa i jak do wszystkiego nowego odnosi się negatywnie. Na społeczeństwo trzeba wpływać uświadamiająco.” Zmieniając temat zastanawiał się, jak rozwiązać problem załatwiania spraw bieżących (pobór piasku, prowadzenia linii elektrycznych, zezwoleń na budowę), zależnych od kompetencji Rady Parku, która zbiera się raz na kwartał. Przewodniczący Rady S. Smólski przypomniał, że na tym terenie obowiązują przepisy o ochronie krajobrazu i wszelkie sprawy lokalizacji budynków na przedpolu Parku reguluje Rada PPN ze względu na „...konieczność harmonizacji budownictwa z przyrodą”.

W. Waradzyn wysunął sprawę dojazdów do pól i pastwisk, dostępu do wodopojów dla bydła, spuszczenia drewna przez teren Parku oraz remontu drogi do Sromowiec Niżnych. Przedstawił pomysł załatwienia zezwolenia na przewóz łódek flisackich „czeską” stroną. Przewodniczący Gminnej Rady Narodowej w Sromowcach Wyżnych Jan Janczy powiedział, że droga zniszczona przez ostatnią powódź nie doczekała się naprawy ze środków państwowych, więc ludność sama próbowała wzmocnić brzeg pod Macelową Górą. Stąd prośba o zezwolenie na łamanie kamienia ze skałki poniżej przystani flisackiej w Czorsztynie. Dyrektor J. Zaremba oświadczył, że zwrócił się do władz w Nowym Targu o komisyjne oględziny drogi i omówienia spraw związanych z jej naprawą, lecz w umówionym czasie i miejscu nikt nie przybył. Park nie wyda zgody na łamanie wapiennego kamienia z wymienionej skałki, ponieważ jest nietrwały.

Do tych celów najlepszy byłby andezyt. Poza tym drogę należy tak naprawiać, aby nie ucierpiała przyroda. W protokole znalazła się ciekawa informacja, że Park nie zgodzi się także na pobór olszyn (do umacniania brzegów Dunajca?), gdyż „...zasadzone zostały one olbrzymimi kosztami do utrzymania osuwającej się góry Macelowej”.

Przedstawiciela Funduszu Wczasów Pracowniczych Szczawnica interesowało położenie przystani kajakowej, której domagają się wczasowicze, np. na Kaczem, gdyż przydzielone miejsce na wyspie nie odpowiada warunkom takiej przystani. W. Pałka zauważył, że ruch kajakowy nie leży w kompetencji FWP, lecz Klubu Sparta.

Na zakończenie pierwszej części obrad Przewodniczący S. Smólski podsumował wypowiedzi zebranych. Stwierdził, że Orbis mało dba o utrzymanie porządku na przystani flisackiej a umowę ze Stowarzyszeniem Flisaków zawarto bez porozumienia się z Parkiem, nie dotrzymano również obowiązku przypilnowania noszenia stroju góralskiego przez flisaków. Co do ruchu turystycznego PPN poda szczegółowo swoje życzenia a sprawy poruszone przez przedstawiciela flisaków zostaną jeszcze omówione i ewentualnie skierowane do odpowiednich władz. Na tym zamknął pierwszą, jawną część sesji.

WOLNE WNIOSKI

Ludwik Kulig z IBL pytał o eksploatację i sprzedaż opału. Dyrektor Parku wyjaśnił, że eksploatację przeprowadza Rejon LP w Zakopanem a sprzedaż jest niewielka i tylko stałym robotnikom. W Ustawie nie jest rozwiązana sprawa pozyskania drewna w lasach chłopskich. Poza tym Park pomijany jest w przy wyznaczaniu puli drzewnej. L. Kulig wnioskował o czynienie starań Parku dla uzyskania etatu na jeszcze jednego strażnika, lub przynajmniej powołanie strażników sezonowych a W. Krygowski – strażników społecznych. Dyrektor J. Zaremba wyjaśnił, że Park posiada już 9 strażników społecznych, których rola, ze względu na małe uprawnienia, jest bardzo „trudna”.

Leśniczy Franciszek Koterba zapytał o zbieranie siana z łąk na ściółkę dla zwierząt gospodarskich. Przewodniczący S. Smólski wyjaśnił,

że „komisja przeznaczyła niektóre łąki do samo-siewów²³, łąki te są co 2 lub 3 lata koszone, jednak suchą trawę na ściółkę można z nich pobierać”. Leśniczy prosił też Radę o umożliwienie pracownikom Parku, mieszkającym w swoich domach i nie mających zwracanego czynszu, zakupienia drewna potrzebnego do remontu.

W. Krygowski z PPTK kontynuował sprawę Orbisu, wypominając opłakany stan przystani i wysokie stawki za przewóz łodzi (zapewne zaprzęgami konnymi). Poinformował Radę, że PTTK planuje zakup ciągników, co by obniżyło koszty transportu. Proponował przejście spływu przez PTTK, obiecując rozwiązanie „wielu spraw”, lecz najpierw Oddział w Krościenku musiałby okrzepnąć i posiadać osobowość prawną. F. Kotarba przypomniał jednak także o niechęci flisaków do PTTK, gdy oddział szczawnicki chciał przenieść Zarząd Stowarzyszenia ze Sromowiec do Szczawnicy. Z kolei S. Bańka z GRN²⁴ w Czorsztynie powiedział o złej polityce przedstawiciela PTTK Jakuba Kurpiela w tej gminie.

Dyrektor przedstawił preliminarz budżetowy na kwotę 313 190 zł.

Kolejnym punktem posiedzenia była sprawa budowy na Dunajcu zapory wodnej. Przewodniczący S. Smólski omawiając jej projekt stwierdził, że wpłynie ona ujemnie nie tylko na szatę roślinną, świat zwierzęcy, klimat, ale też na brak wody w Dunajcu²⁵. W. Krygowski oświadczył, że Rada Parku powinna wyrazić sprzeciw tak ze względu na równowagę przyrody jak i turystykę. S. Bańka dodał jeszcze sprawę negatywnego stosunku ludności do budowy zapory wodnej, która przekreśla budownictwo na tym terenie.

Dyrektor J. Zaremba podał do wiadomości

²³ S. Smólski użył sformułowania „komisja”, co może odnosić się do zapisów przedwojennej Komisji Parku lub jakiejś komisji obecnej Rady.

²⁴ Gromadzka Rada Narodowa – najniższe ogniwo administracji państwowej, łączące po kilka wsi. Od 1973 r. ich funkcje przejęły Gminne Rady Narodowe. Nie wiadomo, dlaczego osoba spoza Parku i Rady PPN uczestniczyła w drugiej części sesji.

²⁵ Prawdopodobnie omawiano wtedy projekt zapory pod Zielonymi Skalkami z przekuciem sztolni energetycznej pod Pieninami i Gorcami aż do Tylmanowej, ujmując tym samym część wody z Przełom Pienińskiego.

zebranych, że ukazała się w bardzo małym nakładzie książka S. Smólskiego pt. „Pieniny, przyroda i człowiek”, posiadająca najwięcej wiadomości o Pieninach z dotychczas wydanych pozycji i postawił wniosek o wystąpienie w sprawie nowego jej wydania.

W dalszej części Dyrektor odczytał plan pracy Pienińskiego Parku Narodowego²⁶. Następnie Dyrektor wraz z Przewodniczącym Rady złożyli wnioski do zaopiniowania²⁷.

OPINIOWANIE WNIOSKÓW

Uchwalono następujące wnioski²⁸:

1. *Wniosek o wyłonienie Prezydium Rady PPN do załatwiania bieżących, a niecierpiących i zwłoki spraw załatwia negatywnie. Równocześnie upoważnia Przewodniczącego Rady PPN i Dyrektora Parku do załatwienia spraw mniejszej wagi, które nie mogą być odkładane do następnej sesji.*

2. *Wniosek o zatwierdzenie planu pracy na IV kwartał i wstępnego preliminarza wydatków PPN na 1956 r. aplikuje (sic!) przychylnie.*

3. *Wniosek w sprawie wystąpienia o dodatkowe kredyty na budowę dwóch bram wejściowych oraz trzech tablic orientacyjnych z mapą Pienin w wysokości 12.000 zł Rada PPN popiera.*

4. *Wniosek o zezwolenie na rozbiórkę budynku w Sromowcach Wyżnych na „Kątach” odkłada do ponownego rozpatrzenia na następnej sesji Rady PPN.*

5. *Wniosek do Instytutu Zoologii PAN przez Zarząd Ochrony Przyrody w sprawie włączenia do planu badań naukowych badań nad fauną motyli pienińskich przeprowadzanych przez Kustosza Muzeum Ob. Romana Żukowskiego zaopiniować przychylnie oraz wystąpić do Państwowej Rady*

Ochrony Przyrody o przychylnie zaopiniowanie tego wniosku.

6. *Wniosek do Zarządu Ochrony Przyrody o dopomożenie na szczeblu centralnym o uzyskanie przez 3-ch pracowników PPN zezwolenia na posiadanie broni małokalibrowej przydatnej do odstrzału ptaków i drobnej zwierzyny na potrzeby naukowe Muzeum Rada PPN popiera.*

7. *Wniosek o udzielenie zezwolenia na pobieranie piasku i szutru z uroczyska „Kras” dla Prezydium GRN Krościenko i Komisji Zdrojowej w Szczawnicy opiniuje przychylnie z zastrzeżeniem niedopuszczenia do nadużyć.*

8. *Wniosek o odrzuceniu umowy zawartej pomiędzy PPiT „Orbis” a Polskim Stowarzyszeniem Flisaków Pienińskich zatwierdza. Stosownie do brzmienia §14 pkt. 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20.10.1954 r. (...) zainteresowane strony muszą uzgodnić swe poglądy z Dyrekcją PPN przed spisaniem umowy. W ten sposób sporządzona umowa może być przedłożona Radzie PPN do rozpatrzenia na następnej sesji Rady PPN.*

9. *Wniosek o starania na zezwolenie sporządzenia zdjęć mapy plastycznej Parku, które służyłyby jako mapy szlaków turystycznych Rada PPN popiera.*

10. *Wniosek o przeniesieniu składnicy drzewnej PCD²⁹ z terenu przystani flisackiej w Czorszynie na parcelę wyznaczoną przez Dyrekcję PPN Rada wyraża zgodę.*

11. *Rada PPN popiera wniosek Dyrekcji PPN w sprawie wszczęcia starań o przeprowadzenie badań i wydania orzeczenia odnośnie przepływu wody przez przełom Dunajca.*

12. *Wniosek o wystąpienie do Zarządu Ochrony Przyrody o zwiększenie etatów o 2 siły (pracownika administracyjnego i strażnika) Rada PPN popiera.*

13. *Wniosek o wystąpienie do Zarządu Ochrony Przyrody w sprawie wypłacania pracownikom Parku mieszkającym we własnych budynkach czynszu za mieszkania – Rada PPN opiniuje przychylnie.*

14. *Wniosek o wystąpienie do Państwowej Rady Ochrony Przyrody o spowodowanie wydania*

²⁶ Zał. nr 3 do Protokołu z I sesji Rady Pienińskiego Parku Narodowego... [Archiwum PPN].

²⁷ Brak załącznika nr 4 z wnioskami zrekomensowany jest zamieszczeniem w protokole uchwał w sprawie tych wniosków.

²⁸ Pełne wersje wniosków znajdują się w zał. nr 4 do Protokołu z I sesji Rady Pienińskiego Parku Narodowego... [Archiwum PPN]; tutaj zamieszczono skrócone ich wersje z protokołu, ponieważ zawierają pozytywną lub negatywną opinię Rady; zachowana oryginalna pisownia.

²⁹ Państwowa Centrala Drzewna „Paged”.

2-go nakładu książki St. Smólskiego pt. „Pieniny przyroda i człowiek” – Rada PPN popiera.

15. Wniosek o wydanie zezwolenia na budowę linii niskiego napięcia dla Ob. Maciasia Władysława zamieszkałego w Krościenku Rada PPN opiniuje przychylnie.

SUMMARY

The first Council of the Pieniny National Park was appointed by the Minister of Forestry on 21 July 1955. It was an advisory body to the Director on management of the protected area. The Council consisted of representatives of science, interested institutions and local representatives of the State authorities.

The Council had responsibility for initiating scientific research, reviewing work plans and estimates of expenditure and revenue, giving opinions on issues related to scientific and economic activities of the Park, the management of the natural museum and ways to use the park area (in particular for touristic purposes), giving opinions and putting proposals on matters related to the activities of the Park.

The Council consisted of 10 people with the Chairman M. Eng. Stanislaw Smólski (Phot. 1). The first Council term of Office lasted until 23 October 1959 and during that period 12 sessions were held. The most important results of the Council's activity were resolutions, which the Park Authority was responsible to fulfill.

The first Council meeting was held on 15 September 1955 at the Pieniny National Park

Headquarters in Krościenko nad Dunajcem (Phot. 3). The session gathered 24 people, including 7 members of the Council, 15 guests and 2 Park employees (Appendix I). The inaugural speech was delivered by the Chairman S. Smólski, who was the last manager of the Park before the second world war (1936–1939). After that, the Director M. Eng. Janusz Zaremba (Phot. 2) delivered the report on the activities of the park in the period from 1 May to 15 October 1955. The members of the Council discussed the following issues: the problems related to the activity of the 'Orbis' company – the organizer of the rafting on the Dunajec River, how to make the Park independent from the State Forests in Zakopane, mountain guiding and the impact of tourism on the wildlife of the Park, the access for farmers to the fields and pastures, the access to watering places, wood hauling in the Park and the renovation of the road to Sromowce Niżne.

Several important issues were raised under any other business: the sale of firewood, a job vacancy for the Park guard, collection of hay from meadows to make bedding for livestock, the possibility of taking over the organization of the rafting on the Dunajec river by Polish Tourist Association, budget estimates of the Park, building the dam on the Dunajec River and the reissue of the book 'Pieniny, nature and man' by S. Smólski. At the end of the meeting the Director presented the work plan for the Pieniny National Park and then 15 motions were submitted for approval.

ZAŁĄCZNIK I (APPENDIX I)

Załącznik I. Uczestnicy pierwszej sesji Rady Pienińskiego Parku Narodowego w dniu 15 września 1955 r. w Krościenku n/D.

Appendix I. Participants to the first session of the Pieniny National Park Council on 15 September 1955 in Krościenko n.D.

Członkowie Rady PPN – The Members of the Pieniny NP Council

Inż. Stanisław Smólski – Wojewódzki Konserwator Przyrody w Krakowie (Przewodniczący Rady), **Prof. dr Gerard Ciolek** – Katedra Planowania Przestrzennego Politechniki Krakowskiej, **Mgr Władysław Krygowski** – Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze, **Mgr inż. Ludwik Kulig** – Instytut Badawczy Leśnictwa, **Józef Noworolnik** – Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Nowym Targu, **Wojciech Pałka** – j.w., **inż. Janusz Zaremba** – Dyrektor Pienińskiego Parku Narodowego)

Zaproszeni goście – Invited guests

Dr Artur Werner, inż. Kazimierz Czerniewski, mgr Z. Zacharewicz, Jan Piegza – Państwowe Przedsiębiorstwo Turystyczne „Orbis”, **H. Nowak** – j.w., **K. Gawel** – Związek Młodzieży Polskiej, **Stanisław Bańka** – Przewodniczący Gromadzkiej Rady Narodowej w Czorsztynie, **Jan Janczy** – Przewodniczący Gromadzkiej Rady Narodowej w Sromowcach Wyżnych, **nazwisko nieczytelne** – Zarząd Uzdrawiska Państwowego Szczawnica, **nazwisko nieczytelne** – Fundusz Wczasów Pracowniczych Szczawnica, **imię nieczytelne** – **Żukowski** – Polskie Stowarzyszenie Flisaków Pienińskich, **W. Waradzyn** – Sekretarz Polskiego Stowarzyszenia Flisaków Pienińskich, **Józef Plewa, Wanda Leszczycka** (nazwisko niewyraźne) – WKPG Kraków, **Michał** (nazwisko nieczytelne)

Pracownicy PPN (nie wpisani na listę) – Pieniny NP employees (not included in the list)

Adam Kołodziejski – leśniczy, **Franciszek Koterba** – leśniczy